

Bu antlaşma, Türkiye ile İtalya arasında gerçekleştirilmiştir, imzalanmıştır, Resmî Gazetemizde yayımlanmıştır; meriyete girmiştir, hukukî gerçeklik kazanmıştır.

Bu antlaşma, demin de ifade ettiğim gibi, Meis Adası ile Türkiye sahilleri arasındaki deniz sınırını düzenleyen bir antlaşmadır.

Bunun yanısıra, 1932 yılında, 12 Ada'nın diğerleriyle ilgili olarak da benzer bir çalışmaya başlanılmış, 1932 yılının aralık ayında, böyle bir anlaşma konusunda genel bir mutabakat sağlanılmıştır. Bu anlayışa göre, 12 Ada ile Anadolu sahilleri arasındaki sınır, Türkiye ile İtalya arasında müzakere edilmiştir. Bu müzakere süreci içerisinde, Kardak Kayalığının İtalya tarafına devrini öngören bir anlayış, o çalışmaya egemen olmuştur; ama, o çalışma, hukukî geçerlilik noktasına getirilememiştir; anlaşma, son aşamasına ulaşamamış, Resmî Gazetemizde yayımlanmamış, meriyete girmemiştir; yani, Türkiye'yi ve İtalya'yı karşılıklı olarak bağlayan muteber bir uluslararası belge oluşmamıştır.

1947 Paris Konferansında, Paris Barış Antlaşması sırasında, Yunanistan, 1932 yılında Türkiye ile İtalya arasında yapılmış olan -biri tamamlanmış, öbürü son noktasına ulaşmamış olan- bu iki çalışmanın da, 1947 Paris Antlaşmasına entegre edilmesini, onun içerisine yerleştirilmesini, o belgenin de bir dokümanı haline getirilmesini sağlamak üzere bir girişim yapmıştır; fakat, başta Rus temsilcisi olmak üzere, pek çok ülke temsilcisi, 1932 Antlaşmalarının var olmadığını, meriyetin tartışmalı olduğunu, geçerli olmadığını, o nedenle Paris Antlaşmasının bünyesi içerisine ithal edilmesinin söz konusu olamayacağını ifade etmişlerdir. Bir anlamda, 1947 Paris Antlaşmasında, 1932 çalışmaları, hukukî geçerliliği olan bağlayıcı birer belge durumuna dönüşmemiştir.

Bu durum dolayısıyla ki, 1932'de İtalya ile yapılan bu çalışma son aşamasına -ikinciyle ilgili olarak- gelmemiştir demiştim; bunu bilen İtalya, 1935 yılında, Türkiye'ye, bir notayla "bu meseleyi son aşamasına getiremedik; geliniz, karşılıklı olarak bunu sonuçlandıralım" diye başvurmuştur. Yani, İtalya da, Türkiye ile sınır konusunda yapılan çalışmanın sonuçlanmadığını, meriyete girmediğini, geçerlilik kazanmadığını kabul ederek, Türkiye'yi, bu konuda bir ek çalışma yapmak için harekete geçirmek istemiştir; ama, bu girişim de bir sonuç vermemiştir. Türkiye ile İtalya, bu sorunu -1935'te, İtalya'nın inisiyatifi sonucunda- kendi aralarında bir sonuca bağlayamamışlardır. 1947 Antlaşmasında, Yunanistan'ın, bu anlaşmaları Paris Antlaşmasına yerleştirme konusundaki çabası, çeşitli ülke temsilcilerinin muhalefetiyle engellenmiştir. Bunun sonucu olarak, Yunanistan "şu meseleyi halledelim; 12 Ada, 1947 Paris Antlaşmasıyla İtalya'dan bize intikal etti; ama, bu adalarla Türkiye arasındaki sahil hattının nerelerden geçtiğini birlikte müzakere etmemiz lazım, bu konu boşlukta. İtalya ile yapılan çalışma da sonuçlanmadı; bu çalışmayı birlikte yapalım da, hangi kayalık, hangi adacık, hangi ada kime aittir, sınır nereden geçecek, Türkiye ile Yunanistan arasındaki deniz sınırı nedir; bunu, birlikte belirleyelim" diye, 1950 yılında, Türkiye'ye müracaat etmiştir. Bu müracaattan da bir sonuç çıkmamıştır, bir çalışma yapılamamıştır; ama, bizatihi bu müracaatın kendisi, Yunanistan'ın da, bu konunun muallakta olduğunu itiraf edişinin bir belgesi haline dönüşmüştür.

Tekrar, 1953 yılında, Yunanistan, Türkiye başvurarak, aynı konunun çözümlenmesi için ikinci bir demarş daha yapmıştır; bu demarştan da bir sonuç çıkmamıştır.

Hukukî tablo budur. Yani, Ege'deki kayalıkların, adacıkların, adaların egemenlik durumunu belirleyecek, bağlayıcı, uluslararası geçerliliği olan, temel iki belge vardır; bu belgelerden birisi Lozan Antlaşması, öbürü Paris Antlaşmasıdır. Her ikisinde de, Kardak Kayalığına dönük -doğrudan ya da dolaylı- herhangi bir ifade kesinlikle söz konusu değildir.

1947 Paris Antlaşmasının, 1932'de yapılmış yapılamamış çalışmaları, tümünü ortadan kaldırdığına ilişkin bir hukukî iddia da vardır. Birakınız o hukukî iddiayı, 1932 çalışmalarının birincisinin